

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет
«Одеська юридична академія»
ГО «Південно-український центр гендерних проблем»

**«СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ»**

**«MODERN POLITICAL PROCESSES: GLOBAL AND
NATIONAL DIMENSIONS»**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
6 – 7 березня 2025 р.

м. Одеса

УДК 323.2+327(043.2)

За загальною редакцією президента Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, академіка Національної академії педагогічних наук України **С.В. Ківалова**.

Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.) /за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2025. 224 с.

Modern political processes: global and national dimensions : proceedings of the 4th International scientific and practical internet conference (Odesa, March 6-7, 2025) / Ed. S.V. Kivalov. Odesa, 2025. 224 p.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

Завгородня Ю., Флоренко М. (Одеса) Вплив кібератак на психоемоційний стан суспільства в умовах гібридної війни.....	161
Прохоренко А. (Одеса) Глобалізація і локальна ідентичність: культурно-політичний контекст	165
Омельченко А. (Одеса) Інструменти наднаціонального рівня публічного адміністрування режиму підводної культурної спадщини.....	168
Кобетяк Т. (Житомир) Особливості впливу державної політики на релігійну ситуацію в Україні.....	173
Янішевський О. (Житомир) Проблематика інтеграції цінностей любові в соціально-політичному контексті України воєнного часу	177
Галупова Л. (Одеса) Іміджеві права політиків	181
Мельничук І. (Івано-Франківськ) Вплив спадщини СРСР на державно-церковні відносин в Україні	186

IV СЕКЦІЯ: НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

Кормич Б. (The George Washington University, USA) Розблокування судноплавства з українських портів під час війни з РФ: політичні та правові інструменти	190
Піпченко Н. (Київ) Штучний інтелект на дипломатичній службі США.....	193
Акопов А. (Київ) Політика Європейського Союзу щодо штучного інтелекту.....	196
Pronoza I. (Odesa) Cognitive warfare as a new challenge for strategic planning of the national security system.....	199
Авруцький В. (Івано-Франківськ) Роль безпекових угод у зміцненні обороноздатності України.....	203
Юрій А. (Київ) Сучасні аспекти інформаційного протиборства: російський підхід до створення та поширення інформаційних загроз	206
Воротілова І. (Одеса) Геополітичний вимір арктичної політики: стратегічні інтереси та роль Скандинавських країн	209
Гевелюк Д. (Одеса) Інформаційна війна у стратегіях гібридної агресії	214
Ястребова В. (Одеса) Інспіровано-зовнішній сепаратизм як інструмент створення квазідержавних утворень в країнах пострадянського простору.	217
Козьмініх А., Коновальчук Т. (Одеса) Роль кібербезпеки у розвитку міжнародних конфліктів	221

Лариса Галупова, кандидат юридичних наук, доцент,
Національний університет «Одеська юридична академія»

Іміджеві права політиків

У сучасному інформаційному суспільстві імідж відіграє ключову роль у політичній діяльності, впливаючи на громадську думку, рівень довіри виборців і загальний політичний ландшафт. Політики та політичні партії активно використовують іміджеві стратегії для формування впізнаваності та підвищення своєї популярності. Водночас правові механізми захисту іміджу публічних осіб залишаються недосконалими, що зумовлює численні конфлікти, пов'язані з дифамацією, маніпуляцією інформацією та використанням іміджу без згоди його носія.

Однією з головних загроз є поширення недостовірної інформації, зокрема через соціальні мережі та засоби масової інформації. Фейкові новини, дискредитаційні кампанії та викривлене висвітлення діяльності політиків можуть мати серйозні наслідки не лише для конкретних осіб, а й для політичної стабільності держави загалом. При цьому, баланс між правом на свободу слова та необхідністю захисту репутації та іміджу політиків є складним завданням, яке потребує доктринальних досліджень для чіткого правозастосування. Додатковий виклик становить використання іміджу політиків у комерційних чи політичних цілях без їх дозволу. Це питання стає особливо актуальним у контексті передвиборчих кампаній, коли маніпуляції з іміджевими правами можуть впливати на хід виборчого процесу. У зв'язку з цим виникає потреба в удосконаленні правових норм, які б регулювали захист іміджу політичних діячів, встановлювали відповідальність за його порушення та пропонували ефективні способи відновлення порушених прав.

Іміджеві права є складовою немайнових прав особи, які забезпечують охорону її зовнішнього сприйняття в суспільстві. Вони охоплюють сукупність

правових норм, що регулюють використання, охорону, захист та відновлення образу особи в уявленні суспільства.

Сьогодні в правовій доктрині не склалось єдиного підходу до поняття «іміджевих прав». Так, С.В. Ясечко влучно зазначає, що іміджеві права – це, насамперед, право конкретної особи на ім'я, псевдонім (нікнейм), власний образ, фото- та відеозображення, підпис. До складових іміджу часто належать характерні висловлювання, які слугують засобами ідентифікації (1, с. 235). Погоджуючись із позицією науковиці, можемо додати, що попри те, що іміджеві права належать до немайнових, вони містять значну економічну складову. Тому стороннє втручання в імідж є небажаним, оскільки зачіпає як немайнові, так і майнові аспекти життя особи. Немайновий вплив проявляється у порушенні честі, гідності, особистої ідентичності, втраті довіри до людини, а також зниженні довіри до якості товарів чи послуг, які вона надає. Майновий вплив виражається у фінансових збитках, зменшенні обсягів продажів або втраті ділових партнерів. Отже, іміджеві спори мають суттєве значення, оскільки вони можуть одночасно зачіпати як особисту, так і економічну сферу життя.

Законодавство більшості європейських країн передбачає спеціальні механізми захисту іміджевих прав. Наприклад, у Франції право на імідж розглядається як частина особистих немайнових прав і захищається на рівні цивільного права, що надає можливість вимагати компенсацію за незаконне використання зображення особи в медіа. Водночас у США підхід більш гнучкий: там іміджеві права можуть розглядатись як складова права на публічність (right of publicity), що дозволяє особам комерціалізувати своє ім'я та образ, при цьому захищаючи їх від несанкціонованого використання в рекламних та інших цілях (2). Таким чином, іміджеві права розглядаються як сукупність особистих немайнових прав, що охороняють репутацію, зображення та інші індивідуалізуючі характеристики особи від неправомірного використання та маніпуляцій.

Іміджеві права мають важливе значення для політиків, оскільки їх діяльність безпосередньо залежить від громадського сприйняття, рівня довіри та репутації. Політичний імідж формується під впливом різних чинників, зокрема медіа, соціальних мереж, виборчих кампаній та публічних виступів. Саме правові механізми захисту іміджу політиків відіграють ключову роль у запобіганні дифамації, поширенню недостовірної інформації та маніпуляціями, які можуть вплинути на політичну кар'єру та громадську думку.

Політики часто стають об'єктами атак з боку опонентів, ЗМІ та соціальних мереж, що може призвести до поширення фейкових новин та інформаційних маніпуляцій. У Резолюції № 1165 (1998) Парламентської Асамблеї Ради Європи, присвяченій праву на недоторканість приватного життя, зазначається, що публічними особами є ті, хто обіймає державні посади, виконує суспільно значущі функції у сферах політики, економіки, мистецтва, соціального життя, спорту чи інших сферах. Відповідно до статей 3, 4 та 6 Декларації, політики та посадові особи, які займають публічні посади чи здійснюють владні повноваження на різних рівнях (місцевому, регіональному, національному чи міжнародному), добровільно звертаються до суспільної довіри та погоджуються стати об'єктами публічного політичного обговорення. Внаслідок цього вони підлягають ретельному громадському контролю та можуть зазнавати жорсткої критики в засобах масової інформації щодо виконання свої обов'язків перед суспільством (3, с.22). Водночас поширення відверто неправдивої інформації або тієї, що стосується приватного життя, яка шкодить діловій репутації чи іміджу політика, може бути підставою для судового захисту.

Політичний імідж безпосередньо впливає на виборчі кампанії, оскільки громадяни роблять свій вибір, орієнтуючись не лише на програми кандидатів, а й на їх образ, сформований у суспільстві. Використання іміджу політика в чорному піарі або маніпулятивних кампаніях може суттєво змінити електоральні настрої. Тому правовий захист іміджу політика має ефективним

інструментом у боротьбі із інформаційними атаками та дискредитаційними технологіями.

Одна із ключових проблем правового регулювання іміджевих прав політиків – це баланс між свободою слова та правом на захист репутації. У демократичних країнах свобода слова гарантує можливість відкритої критики державних діячів, однак вона не повинна переростати у наклеп або порушення їх особистих немайнових прав та прав інтелектуальної власності.

Окремої уваги заслуговує питання реклами політиків та політичних партій для формування іміджу. Згідно із міжнародною практикою, наприклад, у США політична реклама підпадає під регулювання Першої поправки до Конституції, що гарантує свободу слова. Проте, у ряді країн Європи існують жорсткі обмеження щодо політичної реклами, зокрема платна політична реклама на телебаченні заборонена, щоб уникнути нерівності між кандидатами з різним рівнем фінансування (4).

У сучасному політичному процесі, поширення фейкових новин та дезінформаційних матеріалів є однією із найпотужніших загроз для іміджу політиків. Використання дезінформації з метою дискредитації опонентів є проблемою, що вимагає чітких правових механізмів реагування. Використання дезінформації з метою дискредитації опонентів є серйозною проблемою, що вимагає чітких правових механізмів реагування. Фейкові новини особливо активно поширюються в соціальних мережах та комунікаційних платформах, що ускладнює їх виявлення та контроль. Так, в ЄС прийнято Кодекс поведінки щодо дезінформації, що вимагає від платформ (Facebook, Twitter, Google) активного протидії фейковим новинам.

Таким чином, висока швидкість поширення інформації та анонімність в Інтернеті сприяють швидкому розповсюдженню дезінформації, яка може негативно впливати на репутацію політичних діячів, спотворюючи їх імідж і впливаючи на громадську думку. Тому важливо вживати заходів для охорони та захисту іміджевих прав політиків, оскільки це дозволяє не тільки зберігати їх

репутацію, але й забезпечувати чесні вибори та публічні дебати, що сприяють стабільності та довірі до демократичних інститутів.

Список використаних джерел:

1. Ясечко, С.В. (2018). Щодо питання іміджевих прав. Проблеми цивільного права та процесу: науково-практична конференція, присвячена світлій пам'яті Олександра Анатолійовича Пушкіна. Х., 233-235.
https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/25_05_2018/pdf/72.pdf
2. Right of Publicity. <https://www.inta.org/topics/right-of-publicity/#:~:text=The%20right%20of%20publicity%20is,or%20photograph%20for%20commercial%20benefit>
3. Огляд судової практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду у справах про захист гідності, честі та ділової репутації. Упоряд.: канд. юрид. наук, доцент Д. Д. Луспеник. (2019). Київ. 53 с.
https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogliad_KCS.pdf
4. Regulation of political advertising in EU. A study of political advertising laws in Bulgaria, Hungary, Italy, the Netherlands and SloveniaSeptember 2022.
https://dq4n3btxmr8c9.cloudfront.net/files/jwpazc/Regulation_of_Political_Advertising_in_the_EU_1_.pdf